Lekcja 26: Czas teraźniejszy (present simple)

W której: podsumujemy sobie najważniejsze informacje na temat czasu teraźniejszego (**present simple**) w angielskim.

W dotychczasowych lekcjach używaliśmy przeważnie angielskiego czasu teraźniejszego tzw. **present simple**.

W tym czasie nauczyliśmy się odmieniać zarówno czasowniki **regularne**, jak i **nieregularne**. Na początek zajmiemy się czasownikami regularnymi. Na koniec lekcji powiemy sobie kilka słów na temat czasowników nieregularnych i modalnych.

ODMIANA CZASOWNIKÓW REGULARNYCH

Poniżej pełna odmiana na przykładzie czasownika regularnego ***to want – chcieć*** oraz ***to need – potrzebować***

Stwierdzenia
Odmieniając czasowniki regularne pamiętaj, żeby: **w stwierdzeniach** do trzeciej osoby liczby pojedynczej (**he, she, it**) dodać -***s*** (lub -***es***).

to want – chcieć
I want – ja chcę
you want – ty chcesz
he/she/it wants – on/ona/ono chce
we want – my chcemy
you want – wy chcecie
they want – oni/one chcą

to need – potrzebować
I need – ja potrzebuję
you need – ty potrzebujesz
he/she/it needs – on/ona/ono potrzebuje
we need – my potrzebujemy
you need – wy potrzebujecie
they need – oni/one potrzebują

Twoja kolej – odmień czasownik "to like – lubić"

I like – ja lubię
you like – ty lubisz
he/she/it likes – on/ona/ono lubi
we like – my lubimy
you like – wy lubicie
they like – oni/one lubią

Przeczenia
Żeby zaprzeczyć czasowniki regularne używamy **do not / don't**. Przy trzeciej osobie liczby pojedynczej **does not / doesn't**". W przeczeniach do czasownika nie dodaje się już ***s***.

to want – chcieć
I don't want – ja nie chcę
you don't want – ty nie chcesz
he/she/it doesn't want – on/ona/ono nie chce
we don't want – my nie chcemy
you don't want – wy nie chcecie
they don't want – oni/one nie chcą

to need – potrzebować
I don't need – ja nie potrzebuję
you don't need – ty nie potrzebujesz
he/she/it doesn't need – on/ona/ono nie potrzebuje
we don't need – my nie potrzebujemy
you don't need – wy nie potrzebujecie
they don't need – oni/one nie potrzebują

Twoja kolej – zaprzecz czasownik "to like – lubić"

I don't like – ja nie lubię
you don't like – ty nie lubisz
he/she/it doesn't like – on/ona/ono nie lubi
we don't like – my nie lubimy
you don't like – wy nie lubicie
they don't like – oni/one nie lubią

Pytania
Żeby zadać pytanie z czasownikami regularnymi **przed osobą** stawiamy **do**.
Przy trzeciej osobie liczby pojedynczej **does**.

to want – chcieć
Do I want? – Czy ja chcę?
Do you want? – Czy ty chcesz?
Does he/she/it want? – Czy on/ona/ono chce?
Do we want? – Czy my chcemy?
Do you want? – Czy wy chcecie?
Do they want? – Czy oni/one chcą?

to need – potrzebować
Do I need? – Czy ja potrzebuję?
Do you need? – Czy ty potrzebujesz?
Does he/she/it need? – Czy on/ona/ono potrzebuje?
Do we need? – Czy my potrzebujemy?
Do you need? – Czy wy potrzebujecie?
Do they need? – Czy oni/one potrzebują?

Twoja kolej – zadaj pytania z czasownikiem "to like – lubić"

Do I like? – Czy ja lubię?
Do you like? – Czy ty lubisz?
Does he/she/it like? – Czy on/ona/ono lubi?
Do we like? – Czy my lubimy?
Do you like? – Czy wy lubicie?
Do they like? – Czy oni/one lubią?

Pamiętaj, że **do** i **does** stawiamy **PRZED OSOBĄ**, a nie "na początku pytania". Na początku pytania bowiem możemy postawić słówko pytające:

What do you want? – Czego chcesz?
What do you need? – Czego potrzebujesz?

KIEDY UŻYWA SIĘ PRESENT SIMPLE W ANGIELSKIM

Czasu **present simple** w angielskim użyjemy przede wszystkim:

1. Z **czasownikami statycznymi**, czyli takimi, które oznaczają coś w miarę stałego np. **lubić, kochać, znać, woleć**.

2. Gdy mówimy o rutynach, o czynnościach które wykonujemy **stale, regularnie, na codzień** np. "*Codziennie piję kawę*.". W takich wypadkach często w połączeniu z określeniami częstotliwości jak "**często, zawsze, nigdy, co godzinę, raz w tygodniu**" itd.

3. Gdy mówimy o **harmonogramach** i **rozkładach jazdy**, czyli znów czymś stałym, np. "*Pociąg przyjeżdża o piątej*." Albo "*Autobus do Londynu odjeżdża o siódmej*."

Teraz przyjrzymy się każdemu z tych zastosowań.

1. CZASOWNIKI STATYCZNE

Czasowniki statyczne (stative verbs) opisują **stany**, a nie czynności. Mówią o tym, **czego chcemy**, **co czujemy, myślimy, lubimy, posiadamy** lub **postrzegamy**, a nie o tym, co robimy fizycznie.

Najczęściej (choć nie zawsze) w przypadku czasowników statycznych użyjemy "**present simple**".

A oto jedne z najczęściej używanych czasowników statycznych w angielskim:

❤️ Uczucia i emocje

love – kochać, uwielbiać
like – lubić
hate – nienawidzić
prefer – woleć
want – chcieć
need – potrzebować

💭 Myślenie, opinia, pamięć

know – wiedzieć
think (opinia) – uważać, sądzić
believe – wierzyć
remember – pamiętać
forget – zapominać
understand – rozumieć
mean – znaczyć, mieć na myśli

👀 Zmysły
see – widzieć
hear – słyszeć
feel – czuć
smell – pachnieć / czuć zapach
taste – smakować / mieć smak

📦 Posiadanie, przynależność
have – mieć
own – posiadać
belong – należeć (do kogoś)
owe – być winnym (pieniądze)
possess – posiadać

Czas zbudować kilka zdań:)!

to love – kochać, uwielbiać /tə lʌv/

I love – Uwielbiam /aɪ lʌv/

I love Italian food. – Uwielbiam włoską kuchnię.
dosł. Uwielbiam włoskie jedzenie.

*

to prefer – woleć /tə prɪˈfɜː/

I prefer – wolę /aɪ prɪˈfɜː/

sth – skrót w pisowni od **something – coś**.

I prefer sth to sth. – Wolę coś od czegoś.

I prefer coffee to tea. – Wolę kawę od herbaty.

I prefer dogs to cats. – Wolę psy od kotów.

the sea – morze /ðə siː/
the mountains – góry /ðə ˈmaʊntɪnz/

I prefer the sea to the mountains. – Wolę **morze od gór**.

*

to remember – pamiętać /tə rɪˈmembə/

I remember – pamiętam /aɪ rɪˈembə/

I don't remember – nie pamiętam /aɪ dəʊnt rɪˈembə/

I don't remember his name. – Nie pamiętam jego imienia.

*

to remember – pamiętać /tə rɪˈembə/

you remember – ty pamiętasz /ju rɪˈembə/

Do you remember…? – Czy pamiętasz…? /du ju rɪˈembə/

Do you remember his address? – Czy pamiętasz jego adres?

*

to know – wiedzieć / znać /tə nəʊ/

you know – ty znasz /ju nəʊ/

Do you know…? – Czy znasz…? /du ju nəʊ/

Do you know the way? – Czy znasz drogę? / Znasz drogę?

RUTYNY I CZĘSTOTLIWOŚĆ

Present simple używamy też gdy mówimy o rutynach, regularnie powtarzanych czynnościach. W tego typu zdaniach pojawiają się często **przysłówki częstotliwości**, czyli słowa:

always – zawsze /ˈɔːlweɪz/
often – często /ˈɒfn/ /ˈɒftən/
normally – zwykle /ˈnɔːməli/
regularly – regularnie /ˈregjələli/
usually – zazwyczaj /ˈjuːʒuəli/
sometimes – czasami /ˈsʌmtaɪmz/
rarely / seldom – rzadko /ˈreəli, ˈseldəm/
never – nigdy /ˈnevə/
A także **wyrażenia z „once / twice / … times”**

once a day – raz dziennie
twice a day – dwa razy dziennie
three times a day – trzy razy dziennie
…

Oraz **wyrażenia z „every”**

every – co (jakiś czas) (dosł. każdy)

every minute – co minutę
every hour – co godzinę
every day – co dzień
every night – co noc
every week – co tydzień

every weekend – co weekend

every morning – co rano / każdego ranka
every afternoon – w każde popołudnie
every evening – co wieczór

*

We usually spend weekends at home. – Zwykle spędzamy weekendy w domu.

We sometimes go to the cinema. – Czasami chodzimy do kina.

UWAGA: w amerykańskim angielskim zamiast "***to the cinema***" najczęściej powiemy "***to the movies.***"

🇬🇧 **We sometimes go to the cinema**. – Czasami chodzimy do kina.
🇺🇸 **We sometimes go to the movies**. – Czasami chodzimy do kina.

*

I seldom eat fast food. – Rzadko jadam fast foody.

Synonimem słowa "**seldom**" jest "**rarely**" /ˈreəli/:

I rarely eat fast food. – Rzadko jem fast foody.

*

I never park here. – Nigdy tu nie parkuję.

I always drive to work. – Zawsze jeżdżę do pracy samochodem.

UWAGA: w angielskim mamy podobne znaczeniowo wyrażenia "**to drive**" oraz "**to go by car**", które często tłumaczy się na "jechać samochodem". Jest jednak między nimi ważna różnica:

to drive – jechać w sensie **prowadzić samochód** (użycie tego czasownika oznacza, że to my kierujemy samochodem, że jesteśmy kierowcą).

I always drive to work. – Zawsze jeżdżę samochodem do pracy. *(Jestem kierowcą, prowadzę samochód do pracy).*

to go by car – jechać samochodem (to wyrażenia oznacza tylko tyle, że jechaliśmy za pomocą samochodu, nie zawiera jednak informacji, że to my byliśmy kierowcą).

I always go to work by car. – Zawsze jeżdżę samochodem do pracy. *(Z tego zdania nie wynika, czy prowadzę samochód, czy jestem jedynie pasażerem).*

*

I walk the dog twice a day. – Wyprowadzam psa dwa razy dziennie.

The bus comes every hour. – Autobus przyjeżdża co godzinę. /ˈevri ˈaʊə/

I make breakfast every morning. – Robię śniadanie co rano.

I call my mom every day. – Dzwonię do mamy codziennie.

HARMONOGRAMY

Czasu "**present simple**" używamy też, gdy mówimy o rozkładach jazdy i harmonogramach – najczęściej w kontekście **przyjazdów i odjazdów autobusów**, czy zaplanowanym **harmonogramie spotkań**, **wyświetleń filmów w kinach** itp.

to arrive – przyjeżdżać /əˈraɪv/

It arrives. – To przyjeżdża.
Our bus arrives. – Nasz autobus przyjeżdża.

Our bus arrives at six p.m. – Nasz autobus przyjeżdża o osiemnastej.

*

It leaves. – To odjeżdża.
Our train leaves. – Nasz pociąg odjeżdża.

Our train leaves at seven. – Nasz pociąg odjeżdża o siódmej.

*

to open – otwierać się /ˈəʊpən/

It opens. – To otwiera się.
The shop opens. – Sklep otwiera się.

The shop opens at 9 a.m. – Sklep otwiera się o 9 rano.

*

to close – zamyka się /ˈkləʊz/

It closes. – To zamyka się.
The shop closes. – Sklep zamyka się.

The shop closes at 8. – Sklep zamyka się o ósmej.

*

to start – zaczynać się /ˈstɑːt/

It starts. – To zaczyna się.
The film starts. – Film zaczyna się.

The film starts at 8 p.m. – Film zaczyna się o dwudziestej.

*

to end – kończyć się /ˈendz/

It ends. – Film kończy się.
The film ends. – Film kończy się.

The film ends at 10 p.m. – Film kończy się o dwudziestej drugiej.

CZASOWNIKI NIEREGULARNE I MODALNE

W poprzednich lekcjach poznaliśmy też kilka czasowników nieregularnych i modalnych. Były to:

to be – być
to have / have got – mieć (można odmieniać regularnie i nieregularnie)
can – móc
should – mieć powinność
would – bym, byś, by, byśmy, byście

Stwierdzenia, przeczenia i pytania z tymi czasownikami budujemy inaczej niż w przypadku czasowników regularnych. Poniżej odmiana na przykładzie czasowników ***can*** i ***should***.

Stwierdzenia
W przypadku czasowników nieregularnych w trzeciej osobie liczby pojedynczej nie dodajmy ***s***.

I can – ja mogę
you can – ty możesz
he/she/it can – on/ona/ono może
we can – my możemy
you can – wy możecie
they can – oni/one mogą

I should – powinienem
you should – powinieneś
he/she/it should – on powinien / ona powinna / ono powinno
we should – powinniśmy
you should – powinniście
they should – oni powinni / one powinny

Przeczenia

W przeczeniach dodajemy **not** bezpośrednio po czasowniku:

I cannot / I can't – ja nie mogę
you cannot / you can't – ty nie możesz
he/she/it cannot / he/she/it can't – on/ona/ono nie może
we cannot / we can't – my nie możemy
you cannot / you can't – wy nie możecie
they cannot / they can't – oni/one nie mogą

I should not / I shouldn't – ja nie powinienem
you should not / you shouldn't – ty nie powinieneś
he/she/it should not / he/she/it shouldn't – on nie powinien / ona nie powinna / ono nie powinno
we should not / we shouldn't – my nie powinniśmy
you should not / you shouldn't – wy nie powinniście
they should not / they shouldn't – oni nie powinni / one nie powinny

Pytania
Pytania zadajemy przez inwersję, czyli poprzez zamianę osoby z czasownikiem miejscami :

Can I? – Mogę ja?
Can you? – Możesz ty?
Can he/she/it? – Może on/ona/ono?
Can we? – Możemy my?
Can you? – Możecie wy?
Can they? – Mogą oni/one?

should I? – (czy) powinienem?
should you? – (czy) powinieneś?
should he/she/it? – (czy) on powinien / ona powinna / ono powinno
should we? – (czy) powinniśmy?
should you? – (czy) powinniście?
should they? – (czy) oni powinni? / one powinny?

*

W przypadku tych czasowników należy pamiętać, że "**połykają**" one "**to**" z czasownika, który jest po nich:

I can – Mogę
to go – iść
I can go – Mogę iść.

I should – Powinienem
to go – iść
I should go – Powinienem iść.

I must – Ja muszę
to go – iść
I must go – Muszę iść.

I would… – Ja bym…
to like – lubić
I would like – Chciałbym *(dosł. Ja bym lubił)*

*

I'd like to order a taxi for tomorrow morning. – Chciałbym zamówić taksówkę na jutro rano.

You should see a doctor. – Powinieneś iść do lekarza.
dosł. Powinieneś zobaczyć do lekarza.

*

W poprzednich lekcjach czasownika ***can*** używaliśmy w przede wszystkim w znaczeniu ***móc***. Słowo to ma jednak również znacznie ***umieć, potrafić***. Z kontekstu zawsze domyślisz się, o które znaczenie tego czasownika chodzi:

I can't cook. – Nie umiem gotować.
/aɪ kɑːnt kʊk/

Can you dance? – Umiesz tańczyć?
/dɑːns kæn ju/

BRAWO TY 🥳🚀🙌